

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Babiakovej, CSc. a z členiek senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci žalobcu **V. Š.**, bytom C. N. V. č. X., zastúpeného JUDr. M. O., advokátom so sídlom v S. N. V., H. X., proti žalovanej **Generálnej riaditeľke Zboru väzenskej a justičnej stráže, Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže**, Chorvátska 3, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. GR ZVJS-3-30-3/14-2008 z 15. januára 2009, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 29. januára 2010, č.k. 1S/16/2009-47, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 29. januára 2010, č.k. 1S/16/2009-47 **z m e ň u j e** tak, že rozhodnutie žalovaného č. GR ZVJS-3-30-3/14-2008 z 15. januára 2009 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej v texte rozsudku len „O.s.p.“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti postupu a **rozhodnutia** žalovaného č. GR ZVJS-3-30-3/14-2008 z 15. januára 2009 - ktorým ako odvolací správny orgán podľa § 243 ods.4 zák.č.73/1998

Z.z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák.č. 73/1998 Z.z.) zamietol ako nedôvodné odvolanie žalobcu proti personálnemu rozkazu riaditeľa Ústavu na výkon väzby v Levoči č. 193 z 19. novembra 2008, ktorým bol žalobca prepustený zo služobného pomeru v štátnej službe príslušníka Zboru väzenskej a justičnej stráže podľa § 192 ods.1 písm. c/ zák.č. 73/1998 Z.z. z dôvodu, že podľa posudku služobného klinického psychológa nie je spôsobilý na výkon štátnej služby, a napadnuté rozhodnutie potvrdil.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd po preskúmaní zákonnosti napadnutého rozhodnutia a postupu žalovaného správneho orgánu, v rozsahu žalobných dôvodov, nemal pochybnosti o dôslednom zistení skutočného stavu veci, ako aj o vyvedení správnych záverov na základe dôkazov, ktoré vykonal prvostupňový správny orgán a s ktorými sa stotožnil aj žalovaný v preskúmanom rozhodnutí. Zdôraznil, že správne orgány správne a v súlade so zákonom rozhodli na základe posudku klinického psychológa mjr. PaedDr. Mgr. K. Š., zapísanej v zozname znalcov, tlmočníkov a prekla-dateľov pod príslušným evidenčným číslom X. – odbor 340000 Psychológia, odvetvie 340200 klinická psychológia pre dospelých - ktorého záver vyplýval z vyšetrenia z 30. októbra 2008, ktoré absolvoval žalobca na základe vykonaných testov. V posudku klinický psychológ poukázal na štruktúru osobnosti žalobcu s poukazom na lži skóre, záver v súlade s ustanovením § 192 ods.1 písm. c/ zák. č. 73/1998 Z.z. a v posudku s presným popisom osobnosti, ktorá je nezrelá, nevyvážená so známami výraznej afektemočnej lability a zníženej sociálnej adaptability. Krajský súd zároveň ohľadne nálezu psychiatricky MUDr. M. K. z 13. októbra 2008 - z vyšetrenia zdravotného stavu žalobcu so záverom, že netrpí duševnou chorobou - konštatoval, že tento nález je irelevantný. Z administratívneho spisu je totiž nepochybné, že nešlo o posúdenie zdravotného stavu žalobcu podľa § 222 a nasl. cit. zákona, a teda námietka žalobcu, že má byť posúdený ústrednou lekárskou komisiou, je nedôvodná. Uviedol, že služobný klinický psychológ v citovanom posudku netvrdí, že žalobca je duševne chorý, ale, že je nespôsobilý na výkon štátnej služby, čo sú diametrálne odlišné pojmy. Duševná spôsobilosť sa skúma preto, že fyzické osoby podliehajúce pod zákon č. 73/1998 Z.z. ako príslušníci tam uvedených zborov pracujú so zbraňou, v psychicky náročnom prostredí atď., a preto sú na nich kladené vyššie nároky na sebaovládanie, minimálny stupeň agresivity atď. ako na bežného občana. Uviedol tiež, že ak žalobca nebol so závermi posudku klinického psychológa mjr. PaedDr. Mgr. K. Š. spokojný, mal možnosť v rámci konania v zmysle § 242

a nasl. zák.č. 73/1998 Z.z. predložiť spolu s odvolaním posudok iného klinického psychológa, ktorého závery by vyvrátili alebo spochybnili zistenia uvádzané v posudku z 12. novembra 2008. V dôsledku uvedeného by musel byť vypracovaný nový posudok služobného klinického psychológa, v ktorom by bolo povinnosťou služobného psychológa sa vysporiadať so závermi iného psychológa uvedenými v posudku. Neopodstatnenou bola podľa názoru súdu aj námietka žalobcu v žalobe, že v posudku psychológa absentuje záver, ktorý je nahradený vyjadrením o duševnej nespôsobilosti, pretože z posudku klinického psychológa mjr. PaedDr. Mgr. K. Š. vyplýva, že sa podrobne a komplexne zaoberala vyšetrením žalobcu a prijala z vykonaného vyšetrenia na základe testov jednoznačný záver.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu v zákonnej lehote podal žalobca odvolanie, a to z dôvodu, že v konaní došlo k vadám uvedených v § 250j ods.2 písm. a/ c/ e/ O.s.p. Žalobca uviedol, že existujúci právny vzťah medzi ním a žalovaným je upravený zákonom č. 73/1998 Z.z., v ktorom podľa § 192 ods.1 písm. c/ sa policajt prepustí zo služobného pomeru ak podľa posudku klinického psychológa nie je spôsobilý na výkon štátnej služby. Zdôraznil, že vo svojich podaniach poukazoval na protiústavnosť citovaného ustanovenia, pretože je svojím obsahom zjavne diskriminujúce príslušníka zboru a zvyhodňujúce ústav. Pretože klinický služobný psychológ je v služobnom pomere so žalovaným, ním platený a v podstate na ňom závislý, možno mať dôvodné pochybnosti o jeho neustrannosti. Žalobca uviedol, že personálny rozkaz riaditeľa z 19. novembra 2008 o jeho prepustení považuje za neoprávnený zásah proti jeho dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti (čl. 19 Ústavy). Podľa jeho názoru psychologický posudok mjr. PaedDr. Mgr. K. Š., príslušníčky zboru je neobjektívny, závery vyšetrenia o všetkých pre posúdenie jeho duševnej spôsobilosti na výkon štátnej služby rozhodujúcich skutočnosti majú tendenčný charakter, znižujú tak kvalitu jeho schopností. Psychologička klasifikovala aktuálnu úroveň intelektových schopností v pásme dolného priemeru až podpriemeru, takmer na hranici mentálnej retardácie. Z kresieb vyprodukovala znaky infantility, agresivitu, sklon k bezhlavému jednaniu, nedostatočné ovládanie, oslabenú kontrolu správania sa, možnosti emočného zlyhania a dokonca vysoké lži skóre. Uviedol, že týmto posudkom bola vlastne od základu degradovaná celá jeho osobnosť a nielen z pohľadu vykonávania činností vyplývajúcich zo služobného pomeru. Žalobca tiež poukázal na článok 12 Ústavy, v zmysle ktorého ľudia sú slobodní, rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva slobody sú neodňateľné a sú zaručené na území Slovenskej republiky bez ohľadu na príslušnosť alebo iné postavenie, pričom nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať alebo zvyhodňovať a každý občan

nášho štátu má právo na spravodlivý proces. V tejto súvislosti upriamil pozornosť odvolacieho súdu na procesnú možnosť podľa § 109 ods.1 písm. d/ O.s.p. v prípade akceptácie právneho názoru na iniciovanie konania pred Ústavným súdom SR o súlade zákonného ustanovenia § 192 písm. c/ zákona č. 73/1998 Z.z. s citovanými ústavnými článkami a prerušiť toto konanie za účelom vyriešenia tejto prejudiciálnej otázky.

Okrem uvedeného žalobca vytkol správne mu orgánu aj to, že zamietol jeho návrhy na vykonanie ďalšieho dokazovania na posúdenie duševnej spôsobilosti, pretože podľa § 222 ods.1 písm. a/ zák.č. 73/1998 Z.z. lekárska posudková činnosť zahŕňa aj posudzovanie zdravotnej, duševnej spôsobilosti občana podľa § 14a resp. § 14 ods.1 písm. d/ zák.č. 73/1998 Z.z.. Uviedol tiež, že § 238 zák.č 73/1998 Z.z. v tejto súvislosti pripúšťa existenciu aj ďalších dôkazov medzi ktoré patrí odborný posudok, znalecký posudok a týmto ustanovením je mu zabezpečené právo navrhovať na podporu svojich tvrdení dôkazy. Pravda je však aj to, že náklady spojené s prieskumným konaním uhrádza služobný úrad. Dôvodil tiež, že oprávnený orgán má posudzovať rovnako dôkladne všetky rozhodné okolnosti bez ohľadu na to, či svedčia v neprospech alebo prospech účastníka konania a tieto ustanovenia neboli ním rešpektované. Podľa jeho názoru sa z tohto uhla pohľadu javia ustanovenia § 192 a § 233 a nasl. zákona č. 73/1998 Z.z. ako kontraproduktívne. Aj prvostupňovým súdom posudzovaný metodický pokyn z 28. januára 2005 č. GR ZVJS-9-13/50-2005 a z neho vychádzajúci jednotný postup generálneho riaditeľa gen. JUDr. O. L. nemá svoje logické opodstatnenie, pretože ak sa kontrolným psychiatrickým vyšetrením zmena duševnej spôsobilosti na výkon štátnej služby nepreukáže, tak odpadol tým dôvod na nariadenie psychologického vyšetrenia u klinického psychológa, ktoré by podľa jeho názoru malo byť nariadené v prípade, ak je po vykonanom vyšetrení /aj v prieskumnom konaní/ zistený opak t.j. duševná nespôsobilosť. Žalobca zdôraznil, že v jeho prípade však tento postup upravený citovaným zákonom rešpektovaný nebol, aj keď absolvoval na základe pokynu mjr. R. psychologické vyšetrenie u MUDr. M. K., ktorá vo svojom posudku z 13. októbra 2008 konštatovala absenciu akejkoľvek duševnej choroby. Závažnejšie je však konštatovanie, že žalobca v nadväznosti na tento záver neabsolvoval lekárske vyšetrenie u služobného lekára zdravotníckeho zariadenia MUDr. F., pretože ten ho nevyšetroval, iba písomne navrhol realizáciu psychologického vyšetrenia. MUDr. F. totiž nebol jeho obvodným lekárom, nemal jeho zdravotnú dokumentáciu, ale tá sa nachádza u MUDr. P. M., služobného lekára ústavu v Prešove, a preto ho ani služobný lekár nemohol lekársky vyšetriť. Aj o tejto skutočnosti sa v konaní zmienil, no ostala bez povšimnutia. Je zjavné, že sa tak nerealizoval jednotný

postup riaditeľa, vynechal sa jeden jeho článok. Žalobca tiež uviedol, že v priebehu konania získal informáciu, zatiaľ neoverenú, ale z konania vedeného proti inému príslušníkovi vyplynulo, že mjr. PaedDr. Mgr. K. Š. nemala byť v čase rozhodovania „certifikovanou“ služobnou psychologičkou, a preto bude vhodné, keď si odvolací súd za účelom odstránenia jeho pochybností túto skutočnosť preverí. Poukázal tiež na skutočnosť, že od roku 1991 je príslušníkom zboru väzenskej a justičnej stráže a túto svoju profesiu vykonával 19 rokov. Nie je preto prijateľné konštatovanie, že práve s pribúdaním veku, keď je človek všeobecne už viac skúsený, rozhladený, obohatený životnými ale aj profesionálnymi udalosťami, sa stal neschopný, takmer primitív, agresívny a klamár. Konflikty, ktoré sú z posledného obdobia boli vyprovokované, a ich význam zveličený a nevyhlásil, že na túto argumentáciu prihliadla služobná psychologička. Záverom uviedol, že k odvolaniu pripája aj znalecký posudok Doc. PhDr. M. G., PhD. č. X. z 10. marca 2010, renomovanej a uznávanej súdnej znalkyne, „záver ktorého si už nevyžaduje ďalší komentár“. V rámci odvolania žalobca navrhol, aby mu odvolací súd priznal náhradu trov konania, vrátane trov právneho zastúpenia, ktorých výšku nešpecifikoval.

Žalovaný písomné vyjadrenie k odvolaniu žalobcu nepodal.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je opodstatnené. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods.2 vety prvej O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.supcourt.gov.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 10. marca 2011 (§ 156 ods.1 a ods.3 O.s.p.).

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb.

Úlohou krajského súdu v posudzovanej veci bolo postupom podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku - upravujúcej rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov – preskúmať zákonnosť rozhodnutia žalovaného, ktorým zamietol ako nedôvodné odvolanie žalobcu proti personálnemu rozkazu

riaditeľa Ústavu na výkon väzby v Levoči č. 193 z 19. novembra 2008, ktorým bol žalobca prepustený zo služobného pomeru v štátnej službe príslušníka Zboru väzenskej a justičnej stráže podľa § 192 ods.1 písm. c/ zák.č. 73/1998 Z.z.

Za účelom aplikácie ust. § 192 ods.1 písm. c/ zák.č. 73/1998 Z.z. v zmysle ktorého **sa policajt prepustí zo služobného pomeru, ak podľa posudku služobného klinického psychológa nie je duševne spôsobilý na výkon štátnej služby**, bolo povinnosťou správnych orgánov skúmať splnenie zákonných podmienok na strane žalobcu.

Postup v konaní vo veciach služobného pomeru je upravený v § 233 zák.č. 73/1998 Z.z. nasledovne.

Oprávnený orgán **postupuje** pred vydaním rozhodnutia tak, **aby bol presne a úplne zistený skutočný stav veci**, na ten účel je povinný obstaráť si na rozhodnutie potrebné podklady (ods.1).

Oprávnený orgán posudzuje rovnako dôkladne **všetky rozhodné okolnosti** bez ohľadu na to, či svedčia v prospech, alebo v neprospech účastníka konania (ods. 2).

Dôkazy upravuje ustanovenie § 238 zák.č. 73/1998 Z.z. tak, že **za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky**, ktorými možno zistiť skutočný stav veci a ktoré sú v súlade s právnymi predpismi. Dôkazom sú najmä výpovede, vyjadrenia osôb vrátane účastníkov konania, odborné posudky, znalecké posudky, správy, vyjadrenia a potvrdenia orgánov a organizácií, listiny, veci a obhliadka (ods.1,2). Účastník konania je oprávnený navrhovať na podporu svojich tvrdení dôkazy.

Z podkladov súdneho spisu, vrátane kompletného administratívneho spisu žalovaného je zrejmé, že podstatnou námietkou žalobcu bola argumentácia, že v posudzovanej veci nebol zo strany správnych orgánov zadovážený dostatok skutkových podkladov pre rozhodnutie.

Je nespornou skutočnosťou, že správne orgány pri rozhodovaní vychádzali výlučne zo znaleckého posudku PaedDr. Mgr. K. Š., ktorá - na základe vyšetrenia žalobcu realizovaného 30. októbra 2008 v závere svojho znaleckého posudku - konštatovala, že na

základe komplexného psychologického vyšetrenia *žalobca nie je duševne spôsobilý na výkon štátnej služby.*

Najvyšší súd súhlasí so žalovaným v tom, že z citovaného ustanovenia § 192 ods.1 písm. c/ zák.č. 73/1998 Z.z. nesporne vyplýva, že podkladom pre rozhodnutie je posudok služobného klinického psychológa, avšak v súlade s cit. ust. § 233 ods.2 zák.č 73/1998 Z.z. je povinnosťou správneho orgánu rešpektovať základného zásady správneho konania, medzi ktoré tiež patrí zásada materiálnej pravdy.

Skutočnosť, že posudok služobného klinického psychológa je základným podkladom pre rozhodnutie v zmysle ustanovenia § 192 ods.1 písm. c/ zák.č. 73/1998 Z.z. nevylučuje - za účelom objektívneho zistenia skutočného stavu veci - vykonanie ďalších dôkazov ohľadne zistenia duševnej spôsobilosti príslušníka ako posudzovanej osoby na výkon štátnej služby.

Tento postup bol potrebný o to viac, že z písomného záznamu z 11. decembra 2008 z oboznámenia sa právneho zástupcu žalobcu so spisovým materiálom k odvolaniu proti personálnemu rozkazu (založenom v administratívnom spise) vyplýva, že právny zástupca žalobcu navrhol v rámci odvolania vykonať kontrolné psychologické vyšetrenie znalcom – psychológom, pretože psychiatricka, ktorá je aj súdnou znalkyňou, a to MUDr. M. K., na základe vyšetrenia žalobcu nezistila u neho žiadne psychické problémy, pričom uviedla, že žalobca je intelektovo na hornej hranici priemeru, chápacosť a úsudok v norme, kritičnosť nenarušená, osobnosť integrovaná, bez kvalitatívnych porúch myslenia a vnímania. Zdôraznil tiež, že tento záver je v príkrom rozpore s vyjadrením PaedDr. et. Mgr. K. Š., ktorá sa vyjadrila aj k osobnosti a uvádza emotivitu, že je menej zrelá, labilná, vnútorný život je nevyvážený, nezrelý a labilný. Právny zástupca tiež uviedol, že aj keď nejde o lekárske vyšetrenie, nie je zrejmé z použitých metodík pri vyšetrení, či boli použité vhodné metodiky, už vzhľadom na to, že si tieto vyšetrenia psychológa a psychiatra úplne odporujú. V záveru záznamu zároveň uviedol, že žalobca je ochotný v prípade akceptácie zo strany žalovaného podrobiť sa psychologickému vyšetreniu mimo zbor a znalcom z odboru psychológie, a to predovšetkým ohľadne skutočnosti, či je schopný vykonávať prácu, ktorú vykonáva.

Podľa názoru odvolacieho súdu žalovaný správny orgán sa však s uvedenou námietkou dostatočne nevyšporiadal, čo má za následok nepreskúmateľnosť jeho rozhodnutia.

Odvolací súd tiež konštatuje, že v posudzovanej veci bolo potrebné vzhľadom na námietky žalobcu znalkyňu vypočuť s tým, aby sa vyjadrila k namietaným skutočnostiam, a to za prítomnosti žalobcu (ako aj jeho právneho zástupcu), pričom v prípade ďalších pochybností by prichádzalo do úvahy nariadenie kontrolného znaleckého dokazovania. Uvedený postup sa javí byť potrebným o to viac, že odvolací súd sa stotožnil s argumentáciou žalobcu v tom, že pokiaľ je klinická psychologička v služobnom pomere so žalovaným, možno mať dôvodné pochybnosti o jej neustrannosti.

S poukazom na horeuvedené skutočnosti odvolací súd dospel k záveru, že správne orgány oboch stupňov si pre svoj záver - že žalobca nie je spôsobilý na výkon štátnej služby - nezadovážili dostatok skutkových podkladov, a preto napadnuté rozhodnutie žalovaného v medziach žaloby nie je v súlade so zákonom.

Z týchto dôvodov odvolací súd zamietajúci prvostupňový rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, v ktorom v zmysle § 250r O.s.p. je viazaný právnym názorom súdu, pričom zároveň je povinný sa vysporiadať aj so všetkými námietkami žalobcu uvedenými v odvolaní.

O trovách konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 250k ods.1 O.s.p. tak, že úspešnému žalobcovi ich náhradu z dôvodu ich nevyčíslenia nepriznal (§ 151 ods.1, 2 O.s.p.).

Poučenie: Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 10. marca 2011

JUDr. Eva Babiaková, CSc., v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Dagmar Bartalská